

Makfa,
gawā fanemot;
u . . . 2 rub. 20 fap.
gabu . 1 " 20 "
gabu . — " 60 "

adrefes pahrmalau
amafsa 10 fap.

Fatwēeschū Amīś

Snahk dimreis nedelā

Redakcija un ekspedīzija:
Jelgavā, Kangiķferu ielā № 14

85. *gada-gahjums.*

Maksat.

par pastu perezhitoz:	
par gabu . . .	3 rub. — lap.
par 1/2 gabu .	1 , 60 "
par 1/4 gabu . —	" 90 "

◆
Uf ahrjemem 4 rub. 50 lap.,
2 rub. 30 lap., 1 rub. 20 lap.

Sludinajumi maksā:

Isschkiroscha walsts domes fehde.

Kā jau sīnojām, 13. maijā valsts domes sehbē ministru prelešchneels Goremikins nolasījis valdības iisskaidrojumu par valsts domes adresi Keisara Majestatei. Daļu no šai iisskaidrojuma pārneidsām jau isgājušchā numurā, tātācī tam ir tilkātā nosīhme prelešch muhsu tehwijas nahlotnes, tad turam par vajadīgu, eepāsīhstīnat sāwus laštajus ari ar pahrejo iisskaidrojuma daļu.

„Ziti walsts domes adresē usnemtie aizraķījumi ar līkum-
dosčanas rāstītu tezīs uš to, noteikt m i n i s t r u a t b i l-
d i b u tautas meetneeku ūpulzes preelschā, kuros uzticība teem-
jabeuba, tālak a t z e l t w a l s t s p a d o m i , un i s n i h z i n a-
tis robesčas, kahdas ar ūfisfchleem līlumeem nolikas walsts
domes līkumdosčanas darbibai. Pee ūcheem preelschlīlumeem
lawetees ministru padome ne-ecrauga par alkauu. Wini i seet
uš walsts v a m a t a l i k u m u p i l n i g u p a h r-
g r o s i f c h a n u , un tadehk walsts domei naw apsree-
chami.

Kas ateezās uſ walſis domes ruhpēm var to, ka teesibū
un taisnibas vamati a r m i j ā u n f l o t ē tiktū nostiprinati,
jaod waldbiba ſħoħi fina paſtaidro, ka Wina Majestates Skunga
un Keifara kara-ſpeħħi minetee vamati jau ſen nefatrizinami
nodibinati. Schim brihscham walſis kara-ſpeħħu Keifarista Wa-
dona ruhpes, ka tas reħsams no peħbejjeem fokeem, mehrstas uſ
wiſu armijas un flotes falpotaju materiala stahwokka uſlabo-
janu. Atrast waļadsgos liħdekkus ſħo nodomu vlažħai iſ-
vildišchanai, buhs weens no galweneem uſdewumeem preeħħi

Bisauktālās varas un jaundibinātām likumdoschanas eesiahēm.
Pahrejot uš walstā domes isteilsto wehlešchanos otru daļu,
uras ateezās uš a h r k a h r t e j o l i k u m u a t z e l -
š a n u un uš o tsewisklu amata wihtu patwariibu, ministru

padome airob, ja tās wiszauri peedber walstspah̄rwaldbas vālā. Uf šči lauka walsts domes teesibas pastahw teesibā, zelt preesčā peeprafisjumus ministreem un fewisčku reformu wirs-pahtwaldneekem, ja no minu wāj minu apakšchneeku personu wāj eestahšču pušes notiluse likumu aiskahrſčana. Neatkarīgi no tam waldiba jau vate ruhpejās par stingras likumibas ee-mefchanu muhsu tehwijā uſ kahrtibas un taifnibas pamateem; mina ari stingri peeluhlos, ja fewisčku waldbas organu bars-biba teeklōs pehž ta paſcha mehrla. Ka kahrtibas un meera uſturefchanas labā isdotee ahrkahrtejee lišumi ſewiſčlōs gab-juomē ir venestockaſči. Kā to malīts padome neesibneinuſt, tāc

num ir nepeeteekoschi, ta to walts padome peejhmejuji, tas
ari no waldibas aishits. Ja nu schee likumi, neluhkojotees us
wiau nepilnibu, vahdeja laika tomehr dauds weetaks tiluschi lee-
toti, tad par zehlomi tam wisszauri bijuszhos pastahwigi, ari ta-
gad wehl ik deenas noteeloschás slepckawibas, laupischanas un
negantas warmahzibas. Kattras walsis waras pirmais peenah-
hums ir, apsārgat meerigo eebjhmotaju dsihwibu un ihpaſchumu.
Apsinotees wisu us wiaas guloscho atbildibu semes preelschā,
ministru padome iſhaka, ta tik ilgi, tamehr nebeigsees semē iſ-
zehluſchās jukas un tamehr walbibas wara zaur jaunisboda-
meem likumeem nebuhs dabujuse rokās spēhjigus lihdselkus
preelsch žihnas pret vretlikumibu un wispahrejas un personiskas
droſchibas pamatu aiflahrſchanu, waldiba ari turpmak isleetos
wihuš tagad pastahwoſchos likumigos lihdselkus preelsch kahrti-
bas, dsihwibas un ihpaſchuma apſaribas.

W i s p a h r e j a p o l i t i s l a a m n e s t i j a , kahdu
walsis dome wehldas, fatur ferwī zaur teesu notešato apschehlo-
šchanu, kahdi ari wixu noseegumi nebuhtu bijuschi, un ir Wiss-
augstokas waras preefchteešiba, no kuras weenigi atkarajās, ap-
schehlot noseedsneekus, fassanā ar wispaheju labklaħjibu. Mis-
nisten padome atrod, ka ar fħo wispahejo labklaħjibu nebuhtu
faweeenojams, ja tagadejja ju fu laikħ tiftu apschehloti tee, fas-
eedbalijuf ħe espe flepka wi bām, la upi-
sħan as dar beem un warmah żibām. Kas at-
leejds uż personām, kuras faudejużħas brikħib u f'adni -
i stratiwu leħmu, tad ministro padome spehruse
iskus preefch wi fu fħai zelā taisito spreedumu ruhpigas pah-
ħaudifħanas, lai waretu atħwabinat iās personas, kien atħwas-
binasħana neapbraud wispaheju drošħib, kas tagad ildeena
kekk aissfaħha zaur noseedsigeem riħlojumeem.

Neatkarigi no augšķīnētēm valsts domes adresē uņemējām atšķīnību, ministru padome atrad par wajadīgu, jaunāgādīgu un spēcīgu, kā arī apsīkmet fāwus projekti un likumdošanas sākumā:

Kreisvā valsts spehls viswairāk pamatojās uz semīloju fākārās spehla. Mūžīgā tehnījas lablīdzības stāhvollis ir nefatrīgīgums, kāmērt nodrošīnāt tās apstāhīti, tādījādīgi pārējā semīkopības fākmēm un uſselschānas, kura ir vīnas mūžīgā fāimneezīstās dījhīves pamats. Gēraudīdoma semīneefektu iegūtāju mākslā vīna vispārīgās

figas nosihmes walsti, par swarigalo no wifeen
tagabisschirameem ja uatajumeeem, minister
padome atrod, la tadehk ari wajadsiga it semischa ruhyiba un
apdomiba, ismellejot zelus un lihdsellus wina isschierschonai
Aldomiga rihziba scha leetä wajadsiga ari tadehk, lat issarga-
tos no wehsturigi sawä ihpatinibä isauguschas semneelu kahrtas
fimageem un peepescheem fatrihzinajumeem. Behz ministeri pa-
domes usskata jauneewestä kahrtiba, kas semneekeem nodroschina
juhe teessibu, zaur iswehleteem preefschistahlwjeem peedalitees pee li

kumboschanas darbibas, jau epreelsch nošaka gaidomās semneek reformas pamatus. Schais opstahlsēs jaatsalās no semneeku kahrtas atschlēkshanas no zitām kahrtām živileesibū, pahrwaldibas un teesu sīnā. Jaatmet ari visi tee kopsemes ihpashumu teesibas aprobeschojumi, kuri bij eewesti, loi nodroshinatu virshanas naudas kahrtigu nomassu. Semneeku lihdsās nostahdischane zitām šķirkām vilsonissu un politisku teesibū sīnā to mehr ne kahdā sīnā nedriekst walsts waru atswabinat no teesibas un veenahkuma, par semkopjeem - semneekem fewischki ruhpetees. Uš ūcha lousa kperameem soleem jaiseet ikvat uš tagadejds semneeku semes ismantoschanas pahrlaboschanu. Lā ari uš semes daudsuma pawairoschanu teem eedsihwotajeem, kureem semes var maš, preefsch lam isleetojoma ū a b a d a k r o a s e m e kā ari a t p e h r f a m a n o p r i m a t i h p o ū c h n e e f e e m seme ar semneeku agrarbankas valihdsibū. Schak sīnā walstīj atwehrts plafhs un augligs darbibas lauke. Pozeso louskaimnēzibū, kura tagad atrodās uš semes attihstibas pahpes, semes raschoschanas ūvehja tilktā paleclinata un zout te paaugstinats wispahrigas labklahjibas stahwoklis. Mīlsigi semes apgabali, kas semkopibai berigi, schimbrihscham stahw neopstrahdati walsts Ufijas dalās. To eewehejrojot, a v m e t i n a ū c h a n a s a t t i h s t i b a i r weena no ministru vadomes galwendm ruhpēm.

Atpihdamo par neatleekanu, pagelt eedishwotaju moirumi garigo un tikumisso stoħwolli, attihxtor wiċċu apgaijmošchanu waldiba fagatawo ar malsis domes iż-żażżeem weħlejumeem fak-karosħus projektus par w i s p a h r e j u elementar i sgħiħi tib u, ġewellkot vee tautas apgoxmošchanas leetas plafši klaft fabeedrisstus spekkus. — Għadajot par w i d u s sun a u g i s f k o l a s i sgħiħi tib a s pareisu nodibina fchanu, ministru padome luuwa ka nahlom bda eesneegs malsis domi widus skolas reorganisazzjais projektu, kieni kieni fin-dejja atwer komunalai un priwatai u sħnehni bai plafšu darba laukuf tapat ari u s-paċċaw tal-baldibas prinzippeem pamatoxi augi skolas reformas projektu.

Pilnā pāhrīeezibā, kā no Wīne Kaisarīslās Majestates par
wehstītā Kreewu īemes iikumišķā atjaunoščana nav domajam
bes iikumibas un kahrtibas iħsto pamatu nostiprināščanas īemē
ministru padome eeraħba pirmo weetū weetejo teefi
jautajumam un wīnu eekahrtosħħanai us taħdeem pamateem
kui podara eekpehjamu teefas tuwinaščhanu eedfiħmota jeem
wīnas organizazzijas weenfahrtosħčau eerihko jumu, kā ari teefas
ščanas paahtrināščhanu un paleħiñasħanu. Reisē ar ifstrahdata
weetejo teefu organizazzijas projektu ministru padome eesneeg
waljsis domei projektu par pastahwoxho noteilumu pāhrīeo
ščhanu, kas atteezjas us amata wiħru ziwilu u kriminalu at-
bildibu. Scho projektu pamata ideja ir ta, kā vee eedfiħmota
jeem lituma kweħtuma un neaiskaramibas apsika war eesha kro
tees tikai kopā ar pāhrīeezibū, fa likumu nefoditi nedriħkst aiss
skart nebs waljsis pilsoni, nebs waljsis waras aissħażżejj.

Dīshdamees pehž tam, ka n o d o k k u n a s i a pehž ee
svehjās tilku weenabi isbalita, ministru padome noboma zel
likumdosčanas waras eeweħribai preeħħħa projektu par e e
n a h k u m u n o d o k k i , par mantosčanas nodokka un grunta
nobokka noteikumu vahrgrofisħchanu, kā ari par dasħu indirektu
nobokku vahrstroħħdašchanu.

Tapat ministru padome atrod par wajadsigu, aistrahbit u
pa f e s l i k u m u r e f o r m a s projektu, kuras noluhs, at-
zelt tagad pastahmwochhas pafes un ujsturas sihmes.
Beidsot ministru padome eerauga par fawu peenahkumu,
aistrahbit us leelo nosihmi, lahda ir soleem preefsch muhsu likum
boschanas atjaunochonas us 17. oktobra 1905. gada Wissau-
staka Manifesta pamata; waldiba lihds ar to pahrleeginata, fo-
walsis wara, winas spehls us ahreeni un winas eelschejaie
stiprums pamatojās us likumi f k a s , betzeetas un
energ i f l a s i s p i l b o f c h a s w a r a s . Scho waru
waldiba nodomā leetot neatlaidigi, apsinadamees atbildibū par
wispahrejas lahtibas drofchibū, lahda us winas gul Monarcha
un Kreewu tautas preefschā. Ministru padome neschaubās, fo-
walsis dome ar fawu meerigo radofchō darbibu winai palihdsēs
isplatis wiſas eedsihwotaju ſchlikās femei tik wajadsigu apme-
rinajumu, tač pahrleegišā, ka Kreewu walsis meeriga attibstib
askarajās no brihwibas un lahtibas ſaprahtiga ſalopojuuma."

Pašču fwarigo iſſkaidrojuma nolasīšanas brihdi „Pet. Zeitg.” liorespondents tehlo ſekoschi:
„Gehde kahfs vulfst. 2 un 25 min. Tautas meetueelu

„Sehde sahfas pulsti. 2 un 25 min. Tautas meetneeki sehedelti ir pilnum pilni, publikas un schurnalistu loschās, pat us gangeem stahw dauds kaushu, ustraukti un gaidās. Atri ministru tribina eenerita un walts padomes lozelku sehedelti tik pilni, kā wehl nelad no domes atslahšanas. Kad walts domes presidenis sahē runat, eestahjās vilnigs klusums — klusums preeksch aukas. Winsch posmo, ka ministru presidents noslākis hot ministru padomes iſskaidrojumu.

Rumataju katedri uſkahpj ministru vreelfchneeks Gotzem i l i n s. Winsch laſa stipri weenmuligi, tikai weetām balſi pozeldams, kā peem. vee teikuma var fenes dalishanu. Tautas meetneeki klausās pilnīgā klusumā. Tikai weentreis pabīsbītahdu iſhouzeenu, kas neļapāots iſskon. Ministru presidents ir stipri uſsubinats, jo rokas winsam triž; diwreis winsch nodsečrās uhbeni. Kad winsch beidīs lasit — wiſi paleek klusu. Ne roka nepakustās; now dīrbdams neweens iſfauzeens. Waldbības iſskaidrojumu iſbalā uſtrauktajeem un gaidu pilnajeem tautas meetneekiem. Waivaki tautas meetneeki luhds wahedū. Un nu sahē brahst ruuu aufa.“

Wifas fchis runos astahsitt mums nekahdi now eespehjams, un tas ari buhtu leels darbs, jo kodos wifam golu galā weens un tas pots: wifas gan afakā, gan mehrenakā forma isteikts, ka favrafchanās starv ministriju un mālīt sdomi nāw eevehjama. Ar misska-łako veelrischanu fonemtas Robokowa, Robitschewa, Kowalewska un grohsa Hēydena runos. Beidzot uſ S ch i l k i n a preefch-likumu or wifam prot 7 holūm uzenemta faločiga resolutia:

„Tā ka valsts dome atrod, ka ministru padomes preekščiešu nekā noboīā iſſlaidojumā ir galigi un zēzījī noteikti aizražiņumi, ko valdība uņemhīlās iſpildit tautas prasījumus, kā arī seimes apmeerīnāšanā un tautas aizstāhwju auglis darbs nav eespehjami un ka valdība, leegdamās iſpildit tautas prasības, lloji iſrahā tautas pateīfu interesātu nūjīnāšanu, — tad valsts dome visas seimes preekščā iſſala fawu pilnigu neuzstīgību pretim neatbildīgajai ministrijaai un atšķīt kā nepeezezījāmu vajadzību seimes apmeerīnāšanas noluhiķā — tagadējās ministrijas atfahvīšanas bēskāwēšanās no amata, vēž kām jānahāk ministrijai, lura bauda valsts domes uſtīgību. Ar to valsts dome pahreet uſ deenās kahrtību.“

Tā paredzētā sadursme starp valsts domi un ministriju nu
notikuši un viši usbūdināti vairāk: kas nu būhs tā h-
lāks? Mehrenee laikrāķī issaka valdībai atšinību
par to, ka tā gaisīši un zēļīgi stājusēs pretim valsts domes
pārspīdītajiem prasījumiem, bet vee tam arī neslehpī bāschas
un ruhoes dehk fareschgījumiem un nemēreem, kas no šīs sa-
dursmes atkal varētu izselēties. Kadetū laikrāķī zīldina
13. maiju tā leelu tautas uswahras veenu un brež pilnā tākā
par birokratisko ministriju, vee tam reisēm pat lājī draudot ar
revolūciju. Sozialdemokrātītie laikrāķī tur-
pretim išteiz fawu preeku par to, ka „kadeti” dabujusī labu
māžību; nu vīneem gan buhščot ažis atwehrusīchās, ka
no tagadējās valdības naw ko zeret. Bet vee tam sozial-
demokrātu organi neaismirst fāweem kāudim pēkodināt, lai tē
ari tagad nedomajot kādeteem jeb brihwprahītīgajiem burschū-
jiem ištīzēties: ūchee par spīhti fāweem ūkājīem fleedseeneem
vēži brihwibas un taisnibas gribot eewehrot tikai fāwas ūchau-
rās intreses, tādehk proletariats drihīstot' tikai pakautees uz fā-
weem ūpehleem ween. Tātāku paredzams, ka „kadeti” ūcho at-
fārtoto gaisīšo iſskaidrojumu ar ūchoreis negribēs eewehrot un
ioprojam mehgindās ar fāweem rabikalojīem prasījumiem sozial-

Zil no pehdejam siadam wehrojams, tab ministrija nebuht nedoma alkahptees; ja dauds, tab atteikhees teepleetum ministris Schticheglowitows. Bet now ari sagaidams, ka walsts domi atlaistu us mahjam. Ministrija un walsts dome laikam mehginaas arbotees, ta falot, latra us sawu roku. Bet waj tas walstij nahls par svektibu un zil ilgi tas ta ees — tee ir jautajumi, us kureem gan neeweens mirstigais schimbrihscham newares atbildet.

15. maija fehđē starp zītu apspreešis likuma projekts par personas neaiffkaramibū. Pēc gāzrafām debatēm, pēc lurdām pēcdalījēs ati teesleetu ministris Sākītāglowitows, jautajuma iſstrahbaſčana nodota 15 wihtu leelai komisijai. Tāhlak nolasīts preekschlitums, eesneegi pēprāfi ju mu finanīšhu ministriim, waj walđiba nodomajusi wehlarweenu pabalstīt nobaba pēmekletos apgabālus un waj wiinai ūnams, kahbus ūchlehrſchlus leel zefā wees teids administrācijas.

